

KvE

Kwaliteitssysteem voor Ervaringsdeskundigen

TOETSINGSKADER OPLEIDINGEN

Ervaringsdeskundigheid

Juli 2022

COLOFON

Toetsingskader Opleidingen Ervaringsdeskundigheid

Ontwikkeld als onderdeel van het project

Ontwikkelen Kwaliteitssysteem Ervaringsdeskundigheid (2020-2022)

Hoofdaanvraager

Vakvereniging van Ervaringsdeskundigen

Medeaanvragers

Trimbos-instituut, Kenniscentrum Phrenos, Windesheim

Opdrachtgevers

Ministerie van VWS en ZonMw

Financier

ZonMw

Projectgroep

Dienke Boertien

Nicole van Erp

Alie Weerman

Kenniscentrum Phrenos (projectleider)

Trimbos-instituut

Hogeschool Windesheim

Werkgroep

Anja Gouwerok

Betty Hoekstra

Jolanda Kroes

Susanne Smits

Pieter Verdoorn

Zadkine

GGZ Noord-Holland-Noord

Hanzehogeschool Groningen

Summa college

Howie the Harp

Klankbordgroep

Heleen Wadman

Evelien Hulshof

Elske van Oostaijen

Simona Karbouniaris

Marcel van Niezen

Dwayne Meijnckens

Buurtzorg T

GGZ Oost Brabant

Hogeschool Arnhem-Nijmegen

Hogeschool Utrecht

GGZ Drenthe

MIND

Adviesgroep

Jan Berndsen

Dwayne Meijnckens

Geijs van der Arnoud

Kees Spitters

Gerard de Roos

Jeroen Kwak

Louise Olij

Het Blauwe Paard

MIND

Menzis

De Nederlandse ggz

Ixta Noa

GGz Breburg

HVO-Querido

KvE

Kwaliteitssysteem voor Ervaringsdeskundigen

Toetsingskader Opleidingen Ervaringsdeskundigheid

INHOUD

Colofon	2
Inhoud	4
1. Toetsingskader voor Opleidingen Ervaringsdeskundigheid	5
1.1 Inleiding	5
1.2 Doel van het toetsingskader	5
2. Inhoudelijke grondslag toetsing	6
2.1 Het Beroepscompetentieprofiel Ervaringsdeskundigheid	6
2.2 De Body of Knowledge Ervaringsdeskundigheid	6
2.3 Het Leerplan Ervaringsdeskundigheid voor niveau 2, 3, 4, 5, 6 en 7	7
2.4 Aanvullende criteria	8
3. Toetsingsprocedure	8
3.1 Samenstelling toetsingscommissie	8
3.2 Procedure	8
4. Beoordelingsformat opleidingstrajecten Ervaringsdeskundigheid	10
4.1 De opleiding wordt getoetst op zeven onderdelen	10
4.2 Beoordeling per onderdeel	10
4.3 Beslisregels voor eindbeoordeling	10
4.4 Format beoordelingen voor de toetsingscommissie	10

1. Toetsingskader voor Opleidingen Ervaringsdeskundigheid

1.1 Inleiding

Dit Toetsingskader voor Opleidingen Ervaringsdeskundigheid biedt de opleidingen ervaringsdeskundigheid de mogelijkheid de specifieke ervaringsdeskundige inhoud en het bijbehorende niveau te laten toetsen en zo zicht te houden op de eigen kwaliteit en ontwikkeling. Het diploma of certificaat van een positief beoordeelde opleiding biedt toegang tot passende niveau in het beroepsregister van ervaringsdeskundigen. De toetsing vormt tevens een basis voor de onderlinge uitwisseling tussen de opleidingen.

Het toetsingskader is ontwikkeld als onderdeel van het project Ontwikkeling Kwaliteitssysteem Ervaringsdeskundigheid dat in opdracht van VWS en ZonMw in 2020 tot 2022 is uitgevoerd. Hierbinnen zijn de volgende vier deelprojecten uitgevoerd:

- De inventarisatie van de stand van zaken van ervaringsdeskundigheid (kwalitatief en kwantitatief).
- De ontwikkeling van een Generieke module Ervaringsdeskundigheid. Deze is gepubliceerd op de site voor ggz standaarden¹:
- De uitbreiding van het leerplan Ervaringsdeskundigheid niveau 4 en 5 naar de niveaus 2, 3, 6 en 7 en de ontwikkeling van een Toetsingskader voor Opleidingen Ervaringsdeskundigheid. Beide worden o.a. gepubliceerd op de website van de VvEd.
- De ontwikkeling van een beroepsregister met bijbehorende beroepscode en advies voor een kennisbank. Het register en de code zijn ondergebracht bij Registerplein².

Alle vier deze onderdelen dragen bij aan de verdere professionalisering van het beroep van de ervaringsdeskundige. Het project is uitgevoerd door de Vereniging van Ervaringsdeskundigen (VvEd) samen met Trimbos-instituut, Kenniscentrum Phrenos en Hogeschool Windesheim.

Het toetsingskader Opleidingen Ervaringsdeskundigheid is ontwikkeld door de werkgroep Opleidingen Ervaringsdeskundigheid met daarin vertegenwoordigers van de opleidingen ervaringsdeskundigheid. Het is afgestemd met de andere projectonderdelen, met name het deelproject vier waarin de beroepsregistratie en beroepscode zijn ontwikkeld. Bij de totstandkoming van het toetsingskader is veel discussie gevoerd over de vorm van het toetsingsinstrument en de uitvoeringsprocedure van de toetsing. Die discussie kwam voort uit de vraag hoe zo veel mogelijk recht gedaan kan worden aan de grote variëteit aan opleidingen ervaringsdeskundigheid. Er zijn de formeel kwalificerende opleidingen die al bekend zijn met toetsing op inhoud en op niveau. Daaronder zijn de opleidingen die alleen opleiden tot ervaringsdeskundigheid (eigenstandige opleidingen). Zij worden inhoudelijk puur op ervaringsdeskundigheid getoetst.

Dit zijn op dit moment alleen de Associated Degree opleidingen Ervaringsdeskundigheid in zorg en welzijn. Daarnaast zijn er de opleidingen waar ervaringsdeskundigheid is ingebed binnen een andere beroepsopleiding (ingebiede opleidingen). Bijvoorbeeld de MBO opleidingen met het keuzedeel ervaringsdeskundigheid en de Bachelor Social Work met specialisatie Ervaringsdeskundigheid.

Dan bestaat er een groot aantal cursorische trajecten die niet formeel kwalificerend zijn. Vaak zijn deze opleidingen buiten de formele kaders ontwikkeld omdat zij inhoudelijk niet goed binnen die kaders pasten. Soms zijn trajecten ontstaan vanuit de basis van de herstel en ervaringsdeskundige bewegingen. Bijvoorbeeld Traject Opleiding ErvaringsDeskundigheid (TOED) en de opleiding Howie the Harp – ontstaan in Amerika en sinds 2012 in Nederland beschikbaar. En er zijn post-HBO trajecten die wel een toelatingseis kennen maar dat is nog geen formele niveaubepaling van de opleiding zelf. Dit geldt o.a. voor de LEV PAO Psychologie Nascholing & Opleiding (niveau 6 toelating).

Bij de ontwikkeling van zowel dit toetsingskader als het beroepsregister ervaringsdeskundigheid is beoogd dat zowel formeel kwalificerende opleidingen als niet formeel kwalificerende opleidingen toegang kunnen bieden tot het beroepsregister.

1.2 Doel van het toetsingskader

Het doel van het toetsingskader is om zowel formeel kwalificerende opleidingen ervaringsdeskundigheid als ook niet formeel kwalificerende opleidingen vanuit een gemeenschappelijk ervaringsdeskundig kader te kunnen toetsen en om mogelijk te maken dat zowel een diploma van reeds geaccrediteerde opleidingen als de certificaten van niet formeel kwalificerende opleidingen toegang kunnen bieden tot het beroepsregister ervaringsdeskundigheid. Met de uitkomsten van de toetsing kan de opleiding waar nodig bijstellen en zich verder ontwikkelen.

Naast toegang tot het beroepsregister biedt de toetsing en de rapportage daarvan voor opleidingen een basis om met elkaar uit te wisselen en samen te leren over het opleiden van ervaringsdeskundigen. Aangezien het beroep van ervaringsdeskundige nog betrekkelijk nieuw is en ook ervaringskennis als kennisdomein nog volop in ontwikkeling is, is uitwisseling en samen leren van groot belang voor verdere professionalisering en positionering van het beroep. Toetsing van opleidingen op de gezamenlijke inhoudelijke grondslag voor ervaringsdeskundigheid draagt bij aan de professionalisering van het beroep en het behouden van de focus op de onderscheidende betekenis van het beroep: wat, hoe en waarom doen we wat we doen?

¹ <https://www.ggzstandaarden.nl/generieke-modules/ervaringsdeskundigheid/introductie>

² www.registerplein.nl

De formeel kwalificerende opleidingen worden in wettelijk erkende procedures getoetst en geaccrediteerd. HBO wordt getoetst door de NVAO, MBO door de onderwijsinspectie. De extra toetsing vanuit het voorliggende toetsingskader is meer specifiek gericht op de ervaringsdeskundige inhoud. Deze toetsing maakt de formele toetsingen voor accreditatie niet overbodig.

Bij toetsing vanuit dit toetsingskader wordt de ervaringsdeskundige inhoud beoordeeld op het eerder vastgestelde niveau. De toetsing kan aanwijzingen opleveren voor aanpassingen van de inhoud en het niveau. Met de toetsing wordt dus zowel de kwaliteit van de inhoud als ook steeds weer het niveau vastgesteld. Van de niet formeel kwalificerende opleidingen is het niveau niet eerder formeel vastgesteld. Deze opleidingen kunnen de inhoud laten toetsen op het niveau dat zij zelf aangeven. De toetsing wijst uit of de kwaliteit van de inhoud goed is en of die overeenkomt met het door de opleiding aangegeven niveau. Wanneer er van discrepantie sprake is kan de opleiding ofwel het niveau aanpassen of de inhoud aanpassen naar het gewenste niveau. Daarmee verschaft ook het certificaat van een niet formeel kwalificerende opleiding die is goedgekeurd en waarvan het niveau is vastgesteld, toegang tot het beroepsregister.

Het beroepsregister van ervaringsdeskundigen kent drie beroepsniveaus. De indeling is gebaseerd op de drie kerntaken van het Beroepscompetentie Profiel Ervaringsdeskundigheid.

1. Ondersteunend en assisterend ervaringsdeskundige.
De ondersteunend en assisterend ervaringsdeskundige functioneert op een niveau dat vergelijkbaar is met het mbo-opleidingsniveau 2 en 3.
2. Uitvoerend en coördinerend ervaringsdeskundige.
De uitvoerend en coördinerend ervaringsdeskundige functioneert op een niveau dat vergelijkbaar is met de mbo en hbo opleidingsniveaus 4 en 5.
3. Coördinerend en leidinggevend ervaringsdeskundige.
De coördinerend en leidinggevend ervaringsdeskundige functioneert op een niveau dat vergelijkbaar is met de hbo opleidingsniveaus 6 en 7.

Voor meer informatie over het beroepsregister en over de tijdelijke regeling die toegang tot het register zonder opleiding mogelijk maakt, zie <https://www.registerplein.nl/>.

2. Inhoudelijke grondslag toetsing

Aan de basis van de toetsing staan drie documenten: het Beroepscompetentieprofiel Ervaringsdeskundigheid (2013), de Body of Knowledge (opgenomen in het toetsingskader) en het Leerplan Ervaringsdeskundigheid niveau 2, 3, 4, 5, 6 en 7 (2022). Opleidingen Ervaringsdeskundigheid bouwen hun opleidingen op basis van deze drie documenten en laten in een toetsing zien hoe zij de leeruitkomsten die benoemd staan in het leerplan Ervaringsdeskundigheid, voor hun betreffende niveau scholen en toetsen. Bij de toetsing van de opleidingen moet inzichtelijk worden hoe de inhoud van deze drie documenten in de opleiding verwerkt zijn. Naast deze drie documenten worden opleidingen getoetst op de kennis en kunde van de docenten en de betrokkenheid van de opleiding bij landelijke opleidingsoverleggen ervaringsdeskundigheid.

2.1 Het Beroepscompetentieprofiel Ervaringsdeskundigheid (2013; update eind 2022)

In het Beroepscompetentieprofiel Ervaringsdeskundigheid (BCP-E) hebben werk en opleidingsveld van ervaringsdeskundigen de theoretische uitgangspunten voor het beroep benoemd en deze vertaald naar kerntaken, competenties en kritische beroepssituaties.

De theoretische uitgangspunten vormen de basis voor de onderscheidende inzet van ervaringsdeskundigheid. De kern daarvan is het inbrengen van (ruimte voor) ervaringskennis als gelijkwaardige kennisbron naast professionele en wetenschappelijke kennis. Ervaringskennis is als kennisdomein in zorg en welzijn relatief nieuw en sterk in ontwikkeling is. Om hierin koers te houden is het van belang dat opleidingen regelmatig inzichtelijk maken hoe deze kern van ervaringsdeskundigheid de basis vormt van de opleiding.

2.2 De Body of Knowledge Ervaringsdeskundigheid

Deze Body of Knowledge (BoK) benoemt kernthema's van het kennisterrein ervaringsdeskundigheid. Deze worden in de opleiding tot ervaringsdeskundige vanuit de grondslag van ervaringsdeskundigheid ingevuld. De invulling is uiteraard afhankelijke van het niveau van de opleiding. Uitgangspunt voor de invulling is steeds het Beroepscompetentieprofiel Ervaringsdeskundigheid: de grondslag van het vak, de pijlers methodische zelfhulp en emancipatie die op hun beurt weer leiden tot de drie kerntaken voor ervaringsdeskundigen: ondersteunen van individuele ontwikkel- en herstelprocessen, inrichten herstelondersteuning, tegengaan gaan van uitsluiting.

De kritische beroepssituaties – spannende situaties die typisch zijn voor het beroep – helpen bij de invulling van de thema's van het BoK om de focus op de onderscheidende inzet van de ervaringsdeskundige te houden.

Basisthema's van de Body of Knowledge ervaringsdeskundigheid in zorg en welzijn.

- **Herstel** – denk hierbij aan kennis en doorleefd begrip over herstel en de verbinding met de eigen ervaringen met ontwrichting en herstel, het herstelproces van de ander, de rol van de maatschappelijke context en zingeving.
- **Herstelondersteuning** – denk hierbij aan kunnen leren en reflecteren op de ondersteuning van herstel vanuit cliëntniveau, team, organisatie, netwerk, internationale netwerken.
- **Trauma-sensitiviteit** – denk hierbij sensitiviteit voor (relationeel) geweld en aan hoe zorg en samenleving vanuit ervaringskennis sensitief kunnen zijn voor het verstaan van trauma en het voorkomen ervan.
- **Ervaring, ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid** – de inbreng van ervaringskennis naast wetenschappelijke kennis en praktijkkennis. De kerntaken die hierbij horen zijn het ondersteunen bij individuele herstelprocessen, eigen regie, herstelondersteuning en emancipatoire beïnvloeding zoals het doorbreken van geïnstitutionaliseerde maatschappelijke belemmeringen. Daarnaast valt te denken aan de kernwaarde vrije ruimte en de pijlers emancipatie en methodische zelfhulp, geschiedenis van de cliëntbeweging. Denk ook aan diverse vormen waarin ervaringsdeskundigheid kan worden ingezet, zoals bijvoorbeeld familie-ervaringsdeskundigheid.
- **Methodische zelfhulp** – denk hierbij aan kennis van methodische zelfhulpprogramma's zoals WRAP en Herstellen doe je zelf.
- **Verklaringsmodellen** – denk hierbij aan verklaringen voor gedrag vanuit verschillende perspectieven zoals biopsychosociaal verklaringsmodel, biologisch verklaringsmodel, psychologisch verklaringsmodel, sociaal verklaringsmodel, stress-kwetsbaarheidsmodel, medisch model, trauma model en aan de aandacht voor de herstelgerichte visie en de verbinding met positieve gezondheid en veerkracht.
- **Groepsdynamica** – denk hierbij aan groepsfunctioneren, faciliteren van zelfhulpgroepen met aandacht voor de groepsdynamiek.
- **Methodisch handelen** – denk hierbij aan vraaggericht werken, gebruik maken van hulpbronnen, steunsystemen, faciliteren bij zelfhulp, evalueren en bijstellen.
- **Socialisatie en identiteit** – denk hierbij aan levensloopspsychologie, sense of belonging en identiteitsconcepten
- **Participatie en inclusie** – denk hierbij aan emancipatie, diversiteit, stigma en destigmatisering, sociale uitsluiting, discriminatie, tegengaan van bestaansonzekerheid, rehabilitatie en kwartiermaken.
- **Netwerkgericht werken** – hierbij kan gedacht worden aan het aangaan van een samenwerking met de nabije omgeving en waarbij rekening wordt gehouden met de culturele context. Daarbij ruimte maken voor het onbekende en het andere, gelijkwaardigheid, gelijkwaardige inbreng van alle perspectieven en het doorbreken van systemen.
- **Contextueel werken** – denk hierbij aan het bewust worden van de verschillende werkgebieden van de ervaringsdeskundigen en welke invloed dit heeft op hun rol, werken vanuit de leefwereld en systeemwereld en het dichten van de kloof tussen beide.
- **Ethisch handelen** – hierbij kan gedacht worden aan het in ogenschouw kunnen nemen van verschillende perspectieven en tegenstellingen vanuit ethische en normatieve kaders.
- **Wet- en regelgeving** – vanuit het perspectief van emancipatie en van maatschappelijke rechtvaardigheid, zoals b.v. de rechten van de mens.
- **(Normatieve) professionaliteit** – denk hierbij aan de cultuurverandering die ervaringsdeskundigheid met zich meebrengt. Hoe verhoudt de ervaringsdeskundige zich binnen de context waarin hij/zij werkt.

De opleiding kan aan een toetsingscommissie inzichtelijk maken hoe deze thema's in de opleiding aan de orde komen en hoe deze in het curriculum van de opleiding gekoppeld zijn aan de leeruitkomsten voor het betreffende niveau van de opleiding.

2.3 Het Leerplan Ervaringsdeskundigheid voor niveau 2, 3, 4, 5, 6 en 7

Hierin worden de visie op en uitgangspunten voor het vak van ervaringsdeskundige vertaald naar vier leerlijnen die elk een aantal ervaringsdeskundige competenties uit het beroepscompetentieprofiel ervaringsdeskundigheid adresseren. De competenties zijn geformuleerd onafhankelijke van het niveau. De competenties zijn vertaald naar leeruitkomsten (geclusterde competenties) gedifferentieerd naar de niveaus 2 t/m 7. De opleiding kan aan de toetsingscommissie inzichtelijk maken hoe deze leeruitkomsten worden behaald en getoetst.

2.4 Aanvullende criteria

Naast deze drie inhoudelijke documenten gelden er twee aanvullende beoordelingscriteria

1. Kennis en kunde van de docenten
2. Afstemming met landelijke opleidingsoverleggen ervaringsdeskundigheid en ontwikkelingen

1. Kennis en kunde van docenten in opleidingen voor Ervaringsdeskundigheid

Het docententeam, bestaande uit ervaringsdeskundige en niet-ervaringsdeskundige docenten van een opleiding of leerlijn Ervaringsdeskundigheid voldoet aan een aantal voorwaarden:

- De ervaringsdeskundige docenten hebben zelf het leerproces van ervaring naar ervaringsdeskundigheid doorleefd en kunnen studenten vanuit ervaringskennis ondersteunen in hun proces waarin zij eigen ervaringskennis verbinden met de professionele ontwikkeling als ervaringsdeskundige.
- De ervaringsdeskundige docenten zijn binnen het curriculum verantwoordelijk voor de lessen over de expliciete ervaringsdeskundige thema's benoemd in het BoK.
- De ervaringsdeskundige docenten die modules of methodieken faciliteren die voorbehouden zijn aan ervaringsdeskundigen (bijvoorbeeld WRAP), kennen deze uit eigen ervaring.
- De ervaringsdeskundige docenten hebben een training/ cursus of traject gevolgd waarin zij specifieke didactische vaardigheden hebben opgedaan voor een leertraject ervaringsdeskundigheid. Dit kan ook een intern traject van de opleiding zelf zijn.
- De opleiding heeft een didactische visie die aansluit bij specifieke kenmerken van het opleiden tot professioneel ervaringsdeskundige.
- Niet-ervaringsdeskundige docenten kunnen vanuit theorie en praktijk de studenten ondersteunen in het verwerven van competenties.
- Het gehele team heeft regelmatig (minimaal vier keer per jaar tenzij een afwijking van dit aantal kan worden verantwoord) intervisie over de didactiek en het begeleiden en beoordelen van studenten.
- Alle docenten houden hun deskundigheid t.a.v. ontwikkelingen op het gebied van ervaringsdeskundigheid bij en beschrijven dat jaarlijks in hun jaarplan/POP of PE-cyclus.

2. Afstemming met landelijke opleidingsoverleggen ervaringsdeskundigheid en ontwikkelingen

- De opleiding is verbonden aan een landelijk opleidingsoverleg Ervaringsdeskundigheid .
- De opleiding heeft geregeld dat het curriculum jaarlijks geëvalueerd en geactualiseerd wordt t.a.v. nieuwe ontwikkelingen (kennis, methodieken, onderzoek) op het gebied van ervaringsdeskundigheid. De input van de landelijke overleggen wordt daarin betrokken.
- De opleiding laat zich informeren en adviseren door een werkveld adviescommissie.

Op basis van deze ingrediënten zal de opleiding getoetst worden op zeven onderdelen. Deze zijn verwerkt in het beoordelingsformat (zie pag. 12).

3. Toetsingsprocedure

De toetsing wordt uitgevoerd door een onafhankelijke toetsingscommissie. De Vereniging van Ervaringsdeskundigen (VvEd) zal een keuze maken voor een organisatie die de toetsing uitvoert en met hen afspraken maken over de samenstelling van de commissie.

3.1 Samenstelling toetsingscommissie

De onafhankelijke toetsingsorganisatie stelt per toetsing een toetsingscommissie samen. De toetsingscommissie bestaat uit minimaal drie leden die deskundig zijn op het terrein van ervaringsdeskundigheid op het niveau van de opleiding die getoetst wordt. In ieder geval zijn twee van hen zelf ervaringsdeskundige (bij voorkeur alle drie).

3.2 Procedure

- De opleiding levert aan de toetsingscommissie van de aangewezen toetsingsorganisatie een zelfevaluatie rapport aan waarin verantwoord wordt:
  - o Hoe de drie inhoudelijke documenten in het curriculum zijn verwerkt;
  - o Op welke manier is voldaan aan de criteria voor kennis en kunde van docenten;
  - o Op welke manier de opleiding is verbonden met landelijke ontwikkelingen ten aanzien van opleiden en beroepsontwikkeling van ervaringsdeskundigheid.
- De opleiding wordt één keer in de vier jaar getoetst. Hierbij worden documenten bestudeerd en een gesprek gevoerd op de opleiding.

- De toetsingscommissie beoordeelt op grond van de gesprekken, het door de opleiding aangeleverde rapport en de producten van de opleiding (bijv. producten van studenten). De opleiding ontvangt een rapport waarin ook verbeterpunten zijn opgenomen. Deze worden in de eerstvolgende visitatie meegenomen in de beoordeling.

Een dergelijke toetsingsprocedure is voor de formeel kwalificerende opleidingen bekend terrein; zij worden al regulier op inhoud en niveau getoetst. Met deze specifieke toetsing op de ervaringsdeskundige inhoud kunnen deze ervaringsdeskundige opleidingen ingebed binnen een andere opleiding, nu ook het ervaringsdeskundige deel van de opleiding inhoudelijk meer specifiek op kwaliteit laten toetsen. De opleidingen die specifiek opleiden tot ervaringsdeskundigheid (de AD's Ervaringsdeskundige in zorg en welzijn) worden al één keer in de zes jaar door de NVAO getoetst op inhoud. Ten behoeve van de gemeenschappelijke landelijke kwaliteitstoetsing van ervaringsdeskundigheid die met dit toetsingskader vorm krijgt, zullen zij zich ook in dit verband laten toetsen. Waar de ingebedde opleidingen zich één keer in de vier jaar laten toetsen, zullen de specifieke kwalificerende opleidingen dat één keer in de zes jaar doen afgewisseld met de zes-jaarlijkse NVAO toetsing, zodat eens in de drie jaar één van beide toetsingen plaats vindt.

Een positief oordeel op grond van dit toetsingskader geeft afgestudeerden van de goedgekeurde opleiding toegang tot het bijbehorende beroepsniveau in het beroepsregister.

De procedure voor de niet formeel kwalificerende opleidingen is hetzelfde als voor de formeel kwalificerende opleidingen. Het verschil zit erin dat niet formeel kwalificerende opleidingen zelf aangeven op welk niveau zij opereren en getoetst willen worden. Het toetsingsbureau doet een documentencheck, voert gesprekken met studenten, oud-studenten en de organisatie. Op grond hiervan brengen zij advies uit aan de VvEd die op basis van dit advies besluit of de betreffende opleiding op het aangegeven niveau toegang biedt tot het beroepsregister. Bij een discrepantie tussen de niveaubeoordeling door de opleiding zelf en de beoordeling door de onafhankelijke toetsingscommissie, kan de opleiding met de adviezen van de commissie het programma aanpassen waarna de commissie opnieuw het niveau kan toetsen. Bij een positief oordeel draagt de toetsingscommissie de opleiding weer voor aan de VvEd die dan besluit of de opleiding toegang tot het beroepsregister krijgt op het vastgestelde niveau. De toetsing op niveau dient net als bij formele opleidingen één keer in de zes jaar plaats te vinden. Dit vraagt van de cursorische trajecten een investering in tijd en geld maar biedt aan hun cursisten de mogelijkheid tot toelating in het beroepsregister op een daarbij passend beroepsniveau. Ook kan het inzichtelijk maken welke aanvullende scholing daar nog voor nodig is.

Als de beoordeling van een opleiding onvoldoende is stelt de opleiding uiterlijk drie maanden na de uitslag een verbeterplan op en wordt de opleiding na een jaar opnieuw geïnspecteerd.

De uitslag van de visitatie wordt bekend gemaakt in het landelijk opleidingsoverleg waar de betreffende opleiding bij is aangesloten en bij de Vereniging van Ervaringsdeskundigen.

De VvEd organiseert één keer in de drie jaar een landelijk overleg waar op basis van de rapporten de stand van zaken van de opleidingen gepresenteerd wordt en waar de opleidingen met elkaar in gesprek gaan over de ontwikkelingen voor de toekomst. Zo draagt de toetsing bij aan de gezamenlijke landelijke ontwikkelingen.

De komende tijd zullen er met de toetsing en registratie van opleidingen – formeel en niet formeel kwalificerend - ervaringen worden opgedaan. Deze zullen met het werk en opleidingsveld worden geëvalueerd en waar nodig kunnen worden benut voor aanpassingen en verbeteringen.

4. Beoordelingsformat opleidingstrajecten Ervaringsdeskundigheid

De beoordeling vindt plaats op grond van:

1. Zelfevaluatierapport
2. Een rapport dat de ervaringsdeskundigheid van het docententeam verantwoordt. De pedagogische en didactische kwaliteiten zijn bij wettelijke erkende opleidingsinstituten al via andere toetsing gewaarborgd.
3. Steekproeven van documenten (opdrachten, stageverslagen, toetsen, informatiemateriaal).

4.1 De beoordeling wordt getoetst op zeven onderdelen

1. Duidelijke positionering met als basis het beroepscompetentieprofiel Ervaringsdeskundigheid
2. Beroepscompetentieprofiel, uitgewerkt in leerresultaten
3. Kwaliteit van de toetsing
4. Kennisinhoud (Body of knowledge)
5. Praktijkleren
6. Kwaliteit docententeam
7. Landelijke afstemming

4.2 Beoordeling per onderdeel

1. Duidelijke positionering van de opleiding
2. Minimaal 80% van de leerresultaten van de volgende onderdelen is verantwoord:
  - Leerresultaten persoonlijk professionele ontwikkeling
  - Leerresultaten kennis
  - Leerresultaten kerntaken
3. De leerresultaten worden op een betrouwbare en valide manier getoetst
4. Alle veertien onderdelen van het BOK zijn aanwezig
5. Het praktijkleren/de werkplek is geschikt om de leerresultaten te behalen.
6. Kwaliteit van het docententeam
  - Aan de eerste drie van de zeven geformuleerde criteria is voldaan.
  - Met de helft van de andere criteria is men in ontwikkeling.
7. Landelijke afstemming
  - De opleiding neemt deel aan landelijke en regionale opleidingsoverleggen ervaringsdeskundigheid.

4.3 Beslisregels voor eindbeoordeling

Oordeel Onvoldoende De beoordeling is onvoldoende als

- Onderdeel 2 (beroepscompetentieprofiel uitgewerkt in leerresultaten) onvoldoende is.

De opleiding leidt dan niet tot toegang in het register. De opleiding maakt een verbeterplan. Er kan opnieuw toetsing worden aangevraagd na een half jaar.

Voorwaardelijk Voldoende De beoordeling is voorwaardelijk voldoende met verbeterpunten als

- Onderdeel 2, 3, 4 en 5 voldoende zijn en de andere onderdelen onvoldoende.

Studenten met een diploma of certificaat van deze opleiding krijgen toegang tot het register op het niveau dat zij hebben behaald. De opleiding maakt een verbeterplan. Dit wordt meegenomen in de toetsing. De eerstvolgende toetsing (na 3 jaar) moet het oordeel 'voldoende' zijn. Een opleiding kan niet twee keer achter elkaar 'voorwaardelijk voldoende' scoren.

Oordeel Voldoende De opleiding is voldoende als voldaan is aan alle zeven criteria is voldaan. Afgestudeerden met een diploma of certificaat van deze opleiding krijgen toegang tot het register op het niveau zij de leerresultaten hebben behaald.

4.3 Format beoordelingen voor toetsingscommissie

BEOORDELINGSGRONDSLAG	BEVINDINGEN COMMISSIE
Duidelijke positionering van de opleiding	
<p>Beschrijving van de opleiding: Om wat voor opleiding gaat het? Cursorisch, particulier, of aan een wettelijk erkend opleidingsinstituut? Hoeveel studenten? Sinds wanneer bestaat de opleiding? Welk niveau? Hoe is het niveau geborgd? Hoe is het in Nederland gepositioneerd ten opzichte van andere opleidingen?</p> <p>Is de opleiding of onderwijstraject ingebed in een bepaalde afdeling of domein van een instituut? Is het leertraject opgenomen in de context van een andere opleiding of staat het zelfstandig? Wordt er gewerkt met het beroepscompetentieprofiel Ervaringsdeskundigheid ?</p> <p>Leidt het traject tot een wettelijk erkend diploma of tot een certificaat?</p> <p>Vanuit welke didactische visie wordt gewerkt? In hoeverre past dit bij ervaringsdeskundigheid?</p> <p>Aanvullende Documenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Studiegids/overzicht studieprogramma - Folders/website/informatiemateriaal over de opleiding - Didactische visie 	<p>In hoeverre is er sprake van een wettelijk erkend diploma?</p> <p>In hoeverre is er sprake van een wettelijk erkend opleidingsinstituut?</p> <p>In hoeverre is er sprake van een bekostigd opleidingstraject (waarvoor bijvoorbeeld collegegeld betaald wordt en waarvoor een studielening/beurs aangevraagd kan worden).</p> <p>In hoeverre wordt er gewerkt met het beroepscompetentieprofiel?</p> <p>In hoeverre is de didactische visie afgestemd op ervaringsdeskundigheid? In hoeverre is het niveau goed verantwoord en geborgd?</p> <p>In hoeverre is de informatie over de opleiding duidelijk? Ook voor studenten?</p> <p>Aanvullend: gesprek met de opleidingsmanager of coördinator.</p>
Zichtbaarheid van de Body of Knowledge Ervaringsdeskundigheid	
<p>Veertien onderdelen van het BOK.</p> <p>De opleiding toont aan op welke manier de onderdelen worden getoetst.</p> <p>Voorbeeldtoetsformulier/beoordelingscriteria Twee Voorbeeldmodules of lessen.</p>	<p>Hoeveel van de veertien onderdelen zijn zichtbaar opgenomen in het onderwijsprogramma?</p> <p>Welke concepten ontbreken nog?</p> <p>In hoeverre worden de verschillende onderdelen op een betrouwbare en valide manier getoetst.</p> <p>Aanvullende documenten: toetsformulier voor toetsen van kennis. Een voorbeeldmodule of les.</p> <p>Aanvullend: gesprek met docenten en studenten.</p>
Kwaliteit van de toetsing	
<p>De opleiding verantwoordt de kwaliteit van de toetsen. Het volgende kan bijvoorbeeld worden gebruikt om dit te doen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toetsplan • Studiegids met daarin beschrijvingen van de toetsen • Opdracht beschrijvingen • Beoordelingsformulieren • Gemaakt werk van studenten (steekproef op basis van cijfers en bijv. studentnummer). <p>Toetsproducten en Beoordelingsformulieren van de studenten van de steekproef en de feedback.</p>	<p>In hoeverre is de toetsing valide, betrouwbaar en onafhankelijk?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is een duidelijk toetsbeleid. • Leerresultaten worden getoetst. • Toetsproducten van studenten met diverse beoordelingen gaven aan dat. • Opdrachten van de toetsing leiden tot het behalen van de gevraagde leeruitkomst. • Toetsing is divers zodat BOK, handelen en houding van de ervaringsdeskundige aan bod komen. • Feedback is gericht op te behalen leeruitkomsten.
Afstemming met andere opleidingen en inbedding in een relevant netwerk	
<p>Welke vormen van overleg, uitwisseling en afstemming met andere opleidingen is er? Concrete voorbeelden van het deelnemen aan deze overleggen.</p> <p>In welk netwerk is de opleiding ingebed? Bijv. praktijkpartners of consortia, kenniscentra en de VvEd.</p> <p>Hoe is het overleg met het werkveld geregeld?</p>	<p>In hoeverre is de opleiding ingebed in regionale en/of landelijke overlegstructuren?</p> <p>In hoeverre wordt samengewerkt met praktijkpartners?</p> <p>In hoeverre is er contact met kenniscentra en met de VvEd?</p> <p>Is er structureel overleg met de werkveldadviescommissie?</p>

KvE

Kwaliteitssysteem voor Ervaringsdeskundigen

